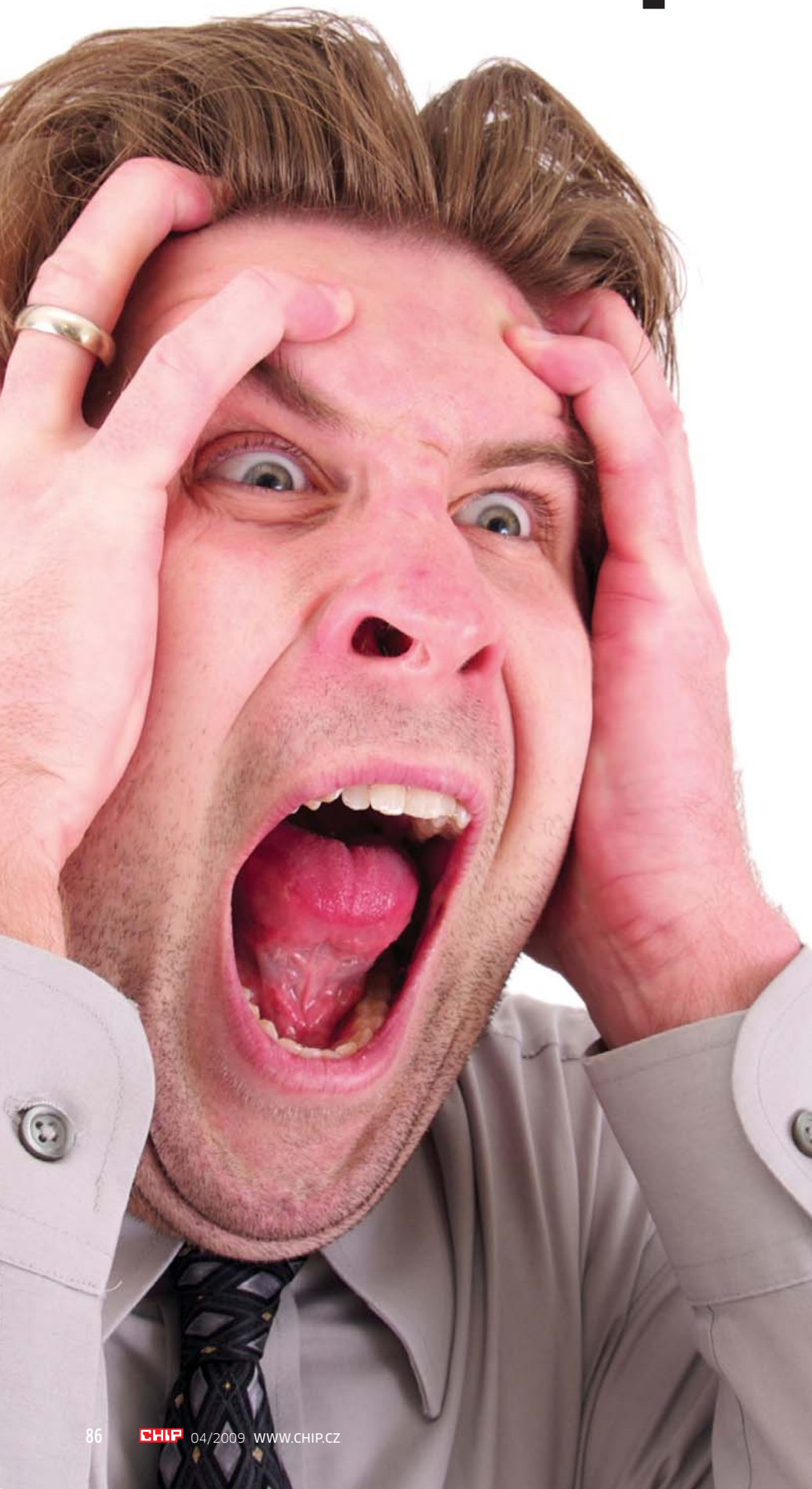

Velké updatové

Nový je lepší? Ne vždycky. Nový software je často složitý, náročný a plný chyb. Takové programy dokonce mají i své označení – **BLOATWARE**. Chip vám ukáže, které to jsou.

MANUEL SCHREIBER, VRATISLAV KLEGA

Aspoň jednou ročně vydávají výrobci softwaru novou verzi svého produktu – údajně výkonnější a uživatelsky vstřícnější. Má to však i svou stinnou stránku. Někteří výrobci chrlí na trh produkty přetékající funkcemi, které nikdo nechce. Takové programy se označují jako bloatware. Kvůli mnoha novým funkcím je program hůře přehledný, startuje déle a potřebuje výkonnější počítač. Kde je potom výkonnější aplikace a uživatelsky vstřícnější prostředí? Ještě před pár lety si Windows XP vystačila s 256 MB RAM. Dnes, především kvůli nabubřelým aplikacím, je potřeba počítač osadit aspoň 1 GB RAM.

Chip odhalil největší hříšníky a na DVD nabízí k těmto otesánkům alternativy – štíhlé programy, které jsou navíc zadarmo.

Tučné programy: Plýtvání místem

Mnoho programů zabírá na pevném disku neúměrné množství místa. Nejnovější

NA DVD

Štíhlé programy

- CDBurnerXP** ► bleskové vypalování
- ImgBurn** ► rychlé a kvalitní vypalování
- Foxit Reader** ► rychlá čtečka PDF
- Gimp** ► pokročilý grafický editor
- Paint.NET** ► extrémně rychlý grafický nástroj
- Pidgin** ► rychlý instant messenger
- Sonbird** ► alternativa k iTunes
- UpdateStar** ► kontroluje aktualizace programů
- VLC media player** ► multimediální přehrávač

 ► **NA DVD:** Programy k tomuto článku najdete na DVD pod indexem **UPDATE**

šílenství

pevné disky sice nabídnou i kapacitu kolem 1 TB za celkem příznivou cenu, kdo však archivuje domácí video, filmy, fotografie nebo hudbu, tomu začne místo rychle docházet. Není proto třeba, aby programy zabíraly více místa, než je nutné. Kvůli špatnému naprogramování roste velikost aplikací násobně! Typický příklad: Instalace Acrobat Readeru 2 zabere pouze 1,4 MB dat. Současná verze potřebuje již více než 26 MB. To je téměř 20násobný nárůst, navíc to nejhorší přijde až po instalaci, kdy tato čtečka spolkně více než 230 MB! Nová verze obsahuje více funkcí, kdo ale ve skutečnosti používá funkci „Multilingual User Interface“ nebo využije funkci zobrazení flashe uvnitř dokumentů? Společnosti Adobe je to však úplně jedno – ať už funkci potřebujete, nebo ne, nemáte možnost volby. Pro prohlížení PDF je tento program zbytečně složitý.

Lepší je sáhnout po prohlížeči Foxit Reader. Tento 3,2 MB velký nástroj podporuje nejen obyčejné prohlížení PDF, ale poradí si také s multimediálním obsahem PDF souborů a nabídne i jednoduché úpravy PDF. Navíc Foxit Reader nabízí i plug-in do Firefoxu, takže PDF dokumenty je možné prohlížet přímo v browseru, aniž by se musel spouštět program.

Také přehrávače multimediálních souborů jsou nenasatné. Třeba DivX je standardně distribuován jako balík, který obsahuje samostatný přehrávač, webový přehrávač a demoverzi DivX konvertoru. Dohromady má tento balík 50 MB. Uživatel však skutečně potřebuje jen kodek. A přehrávač o velikosti 1,4 MB má takový kodek v sobě už integrovaný.

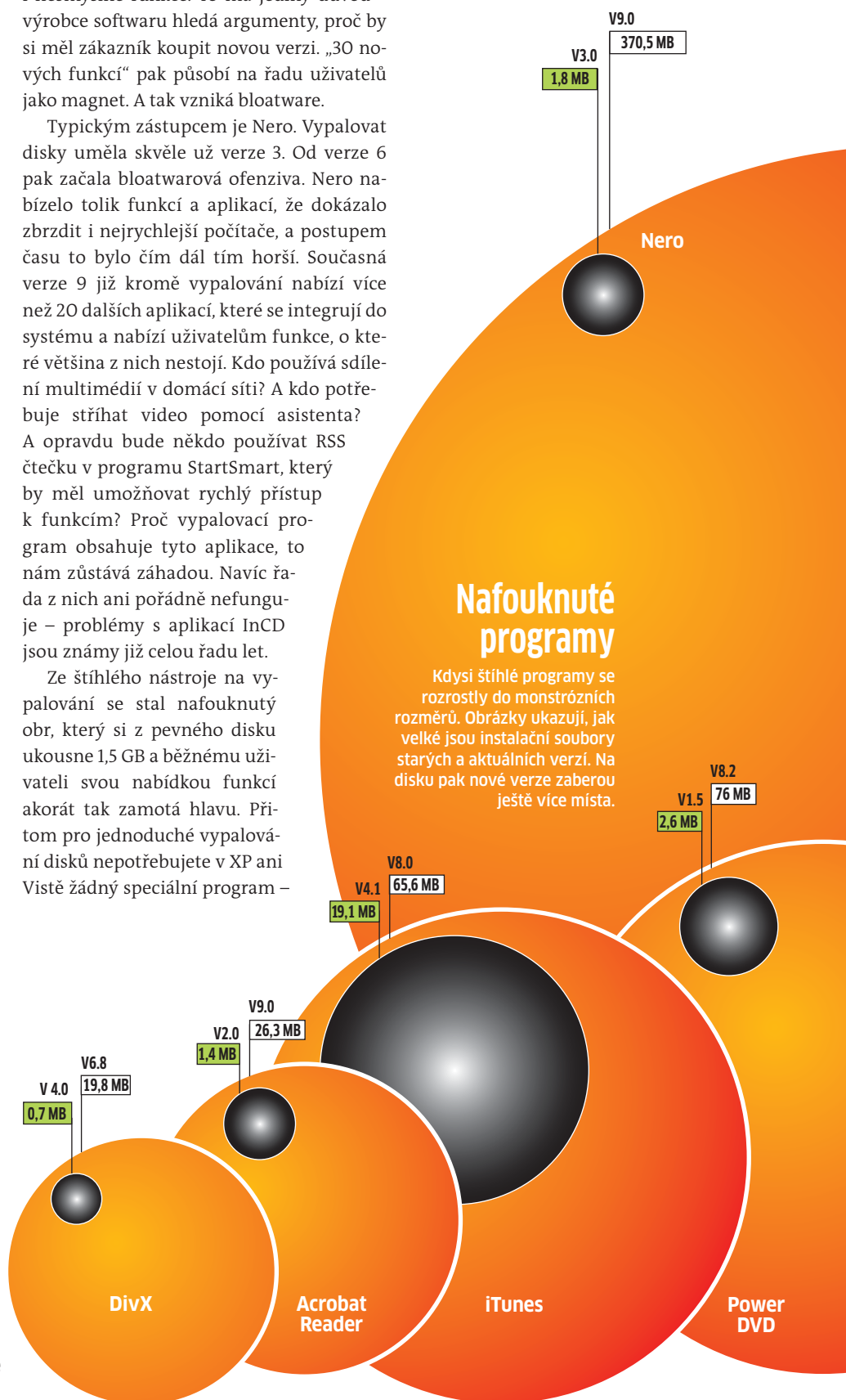
Opravdu neomaleny je ale program iTunes. Ten zabere 100 MB, a ještě uživatele nutí k instalaci QuickTimu – to je dalších zbytečných 75 MB. Přitom iTunes má význam jen pro uživatele, kteří nakupují na iTunes hudbu, případně pro uživatele iPhone, kteří přes iTunes provádí synchronizaci. Alternativou může být program Songbird, který vypadá stejně jako iTunes. Tento open-source přehrávač je postaven na základech Firefoxu, takže je možné jej použít nejen k poslechu hudby, ale také k surfování. Díky mnoha dostupným plug-inům je navíc možné Songbird libovolně rozšiřovat a personalizovat.

Chaos: Zbytečné funkce

Nezávisle na tom, kolik místa program zabere na disku, je doplněn o zbytečné a často i nesmyslné funkce. To má jediný důvod – výrobce softwaru hledá argumenty, proč by si měl zákazník koupit novou verzi. „30 nových funkcí“ pak působí na řadu uživatelů jako magnet. A tak vzniká bloatware.

Typickým zástupcem je Nero. Vypalovat disky uměla skvěle už verze 3. Od verze 6 pak začala bloatwarová ofenziva. Nero nabízelo tolik funkcí a aplikací, že dokázalo zbrzdit i nejrychlejší počítače, a postupem času to bylo čím dál tím horší. Současná verze 9 již kromě vypalování nabízí více než 20 dalších aplikací, které se integrují do systému a nabízí uživatelům funkce, o které většina z nich nestojí. Kdo používá sdílení multimédií v domácí síti? A kdo potřebuje stříhat video pomocí asistenta? A opravdu bude někdo používat RSS čtečku v programu StartSmart, který by měl umožňovat rychlý přístup k funkcím? Proč vypalovací program obsahuje tyto aplikace, to nám zůstává záhadou. Navíc řada z nich ani pořádně nefunguje – problémy s aplikací InCD jsou známy již celou řadu let.

Ze štíhlého nástroje na vypalování se stal nafouknutý obr, který si z pevného disku ukousne 1,5 GB a běžnému uživateli svou nabídkou funkcí akorát tak zamotá hlavu. Přitom pro jednoduché vypalování disků nepotřebujete v XP ani Vistě žádný speciální program –

funkce pro vypalování jsou v systému již integrované. Stačí na soubor nebo složku kliknout pravým tlačítkem myši, zvolit »Odeslat« a poté vybrat CD/DVD vypalovačku. Pokud však chcete nějaký vypalovací program, stačí zabrouzdat na Chip DVD. Najdete zde programy jako CDBurnerXP nebo ImgBurn. Oba zvládnou vypálit CD/DVD zcela bravurně, dokonce si poradí i s Blu-ray a HD-DVD. Práce s obrazy disků je samozřejmě mnohem jednodušší. A velikost? Zlomek toho, co potřebuje Nero.

Ani s přehrávači filmů nejsme spokojeni. Výrobci lákají zákazníky na nové funkce. Typickou ukázkou jsou programy PowerDVD a WinDVD. Z hlediska ovládání jsou sice velmi jednoduché, pod povrchem je však pře- hršel nepotřebných funkcí. Třeba pomocí funkce »Movie Remix«, kterou nabízí Power DVD, lze film rozstříhat, přidat k němu novou zvukovou stopu a textový komentář a on-line jej vystavit. Jistě je to hračka, ale ten, kdo tuto funkci nevyužije, ji ani nechce. Nebylo by možné funkci nainstalovat jako doplňkový gadget?

Update u přehrávačů však má svůj význam – nové verze podporují stále více se rozšiřující Blu-ray disky. Nové verze jak PowerDVD, tak WinDVD tyto disky s filmy ve vysokém rozlišení samozřejmě podporují.

Pokud u přehrávače nepotřebujete skvělý vzhled, bude vám zcela vyhovovat i VLC media player. Stíhlý přehrávač si poradí s kaž-

Jednoduše a přehledně: Nero 6 nabízí jen to, co uživatel opravdu potřebuje.

Přeplněné: Menu vlevo, menu nahoře, spousta ikon – tak si přehledné rozhraní nepředstavujeme.

dým formátem, startuje bleskově a nepotřebuje nejvýkonnější počítač. Jen s Blu-ray a HD-DVD si bohužel neporadí.

Které další programy jsou napěchované nepotřebnými funkcemi? Například instant messengery Skype, ICQ nebo MSN Messenger. Zobrazují otravnou reklamu, nabízejí minihry, vyhledávání, přidávají plug-iny do prohlížečů, zkrátka nabídnou vše, co uživatel nechce. Alternativou je přítomnost spousty, například povedený Pidgin, který podporuje všechny protokoly a nejlépe umí to, k čemu byl instant messenger navržen – rychlý přenos zpráv.

Nenažraný: Nový počítač pro nový software

Nové programy mají na počítače stále vyšší nároky – to není nic neobvyklého. Především hry vyžadují jen ten nejlepší hardware. Jenže i kancelářské nástroje potřebují stále více výkonu – a neprávem. Adobe Photoshop CS4 požaduje počítač s procesorem o taktu nejméně 1,8 GHz a 512 MB operační paměti. Jedná se ovšem o minimální konfiguraci k tomu, aby bylo možné program pro úpravu obrázků vůbec spustit. Pro Photoshop není žádný problém obsadit si v paměti 1 GB. Vše začalo již před třemi lety, když přišla verze CS2. Už ta potřebovala 320 MB RAM a značně rychlé CPU.

Problém je také na straně výrobců digitálních fotoaparátů, kteří se nesmyslně ženou za megapixely a tím pak také roste velikost obrázků. Zatímco dříve měla fotografie 300 kB, dnes je to 5 MB. O to rychlejší však musí být program pro zpracování fotografií, aby i při velkých rozlišeních fotografií prováděl operace bleskově. K rychlým nástrojům, které nabídnou všechny potřebné funkce, patří například Paint.NET a Gimp.

Podobně jsou na tom i programy pro úpravu videa. Dokonalým molochem je Adobe Premiere. Jeho požadavky: 3,4 GHz

Nekompatibilní: Nové verze kodeků požadují také nový přehrávač.

CPU, 2 GB operační paměti. Přitom většina uživatelů potenciál Adobe Premiere ani nevyužije. Tomu, kdo potřebuje třeba jen vystříhat reklamy z nahraného filmu, bude úplně stačit čiperný VirtualDub. S ním budete mít stíh hotový dříve, než se Premiere spustí. A kdo přece jen potřebuje více funkcí, ten najde na internetu pro VirtualDub celou řadu plug-inů. Výhoda: nainstalujete jen ty plug-iny, které opravdu potřebujete. Nevýhoda: VirtualDub si neporadí s filmy ve vysokém rozlišení.

Nestabilní: Zákazník v roli testera

Každý update programu přidá nové řádky kódu, které obsahují chyby. Ty mají na svědomí nestabilitu programu a mohou se stát zdrojem nebezpečí pro celý systém. Nejhorší je situace u programů, které chrlí jednu novou verzi za druhou. Pokud nemá výrobce na testování nového softwaru aspoň několik měsíců, snadno přehlédne chyby. Tyto bugy pak musí odhalovat až uživatelé programu. To bychom pochopili u freewareových programů, které jsou navíc ještě označeny jako beta verze. Řada výrobců však pouští na trh rádobly hotové programy, kte-

INFO

Jde to i jinak

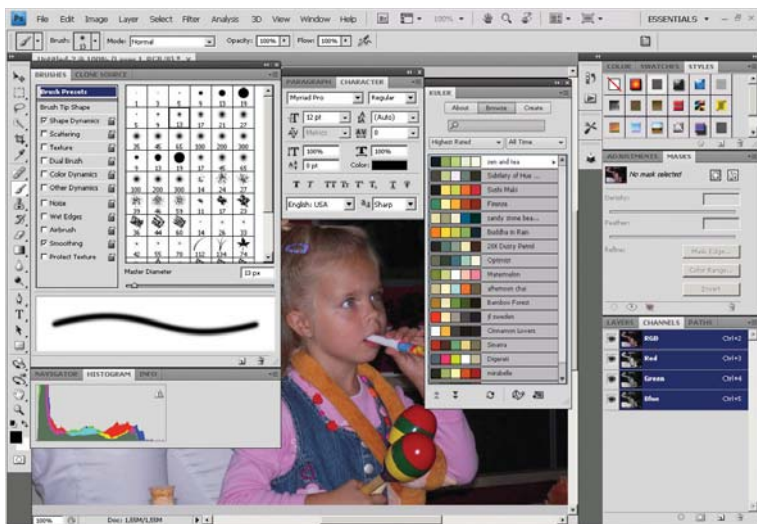
Někteří výrobci programů takoví nejsou – nepřidávají nesmyslné funkce a nezvyšují požadavky na hardware. Typickým příkladem jsou výrobci antivirových programů.

PŘEHLEDNĚJŠÍ

G Data nechává svůj software běžet na pozadí systému, takže uživatel si ani nevšimne, že nad jeho bezpečností někdo bdí. Rovněž konfigurace je uzpůsobena běžnému uživateli a neobtěžuje jej detaily. Přitom zkušený uživatel může nastavovat libovolné části balíku.

SKROMNĚJŠÍ

Staré verze bezpečnostního balíku Norton Internet Security byly brzdou systé- mu. Výrobce však zpracoval na optimalizaci kódu a současná verze je mnohem rychlejší a nezatěžuje tolik počítač. Při běžné práci si zpomalení ani nevšimnete.

Funkční ofenziva: Photoshop na sebe nabaluje funkce jako sněhová koule. I profesionálně přitom potřebují jen několik nástrojů.

Výrobci nestíhají software testovat, to dělají až zákazníci

ré jsou maximálně ve stadiu beta verzí. To je nejen k vzteku, ale také nebezpečné. Ledabytle napsaný kód může být zneužit útočníkem, který může chybu v programu použít pro napadení počítače. Typickým příkladem je i Vista – když ji Microsoft vypustil, byl tento systém plný chyb a Microsoft byl oprávněně kritizován. Zlepšení přinesl až Service Pack 1, který Microsoft vydal v březnu loňského roku. Kdyby však Microsoft prováděl pečlivá testování, žádný service pack by nebyl potřeba a systém by byl bezchybný už od začátku. Dalším příkladem může být Acronis, který v roce 2006 vypustil program pro zálohování True Image 10 Home. Tento program byl plný chyb a pády byly na denním pořádku.

I Pinnacle použil své zákazníky jako beta testery. Tento výrobce uvolnil v roce 2005 svůj stříhový software Studio 10 – funkce ale fungovaly špatně, nástroj způsoboval pády celého systému a rychlost programu byla žalostná. Následovník pak většinu chyb odstranil, ale teprve až verze 12 dokázala vyřešit všechny problémy. I tak je však třeba nahrávat aktualizace, které jsou pro Pinnacle Studio pravidelně k dispozici.

Naše doporučení: Ideální je používat tak rok staré verze. Když je software na trhu tu to dobu, stihne výrobce „vychytat“ většinu problémů a program je konečně v nejlepší formě. Právě takové programy vám velmi často přinášíme v plných verzích na Chip DVD.

Upgrade: Drahé nové funkce

Pokud chce uživatel nejnovější verzi programu, musí za ni také pořádně zaplatit. Nejnovější verze programů jsou většinou velmi drahé, vzhledem k tomu, jak velký přínos mají pro uživatele starších verzí. Proto výrobci softwaru používají taktiku updatu: pokud jste vlastníkem starší verze, nákup nové verze vás bude stát méně peněz. Výrobce tak má zajištěný zisk a zákazník má novou verzi plnou funkcí, které stejně nepotřebuje. Opravdu výhodný obchod.

Pro příklad vůbec nemusíme chodit daleko. Oblíbené Zoner Photo Studio 11 Home pořídíte za 1 199 Kč. Pokud však upgradujete z verze 10 Home, zaplatíte jen 599 Kč. Otázkou je, zda verze 11 přináší opravdu tolik zásadních změn, aby se upgrade za 599 Kč vyplatil.

Menší slevu získáte u programů, které si pořídíte „musíte“. Třeba Norton 360 se prodává s jednoletou licencí za 1 859 Kč. Kdo chce využít upgrade, tedy když už si za předchozí rok zaplatil, získá jej za 1 599 Kč. Sleva 260 Kč není pro stálého zákazníka příliš zajímavá.

Slepý upgrade na nejmodernější verzi není vždy to správné řešení. Obzvláště pokud vám oblíbený program funguje přesně tak, jak si představujete. Skutečný smysl mají většinou jen bezpečnostní aktualizace, které uzavírají mezery v programech. Jinak si ale dobře rozmyslete, zda má význam nabízenou aktualizaci provádět.

VRATISLAV.KLEGA@CHIP.CZ

Smysluplné updaty

Ne všechny nové verze přináší jen nevýhody. Následující aktualizace můžete bez obav pustit do svého počítače.

CHYBY PROGRAMU

Každý program obsahuje nějaké bugy. Ty jsou pak nebezpečné pro celý počítač. Pokud program nějakou chybu obsahuje, výrobce většinou velmi rychle vydá záplatu, která odstraňuje chybu, případně uzavírá bezpečnostní mezeru. S instalací proto neotálejte. Některé programy se umí aktualizovat samostatně. Na Chip DVD najdete nástroj UpdateStar, který umí zkontrolovat, zda vám nechybí aktualizace některého programu.

BEZPEČNOSTNÍ SOFTWARE

Aby mohl antivir či firewall správně pracovat, je třeba, aby byl aktuální. Každý den se objevuje nový malware, pro který je maličkost přelstít starý bezpečnostní program. Proto je třeba denně aktualizovat databáze škůdců a také samotný engine bezpečnostního programu. Jen tak budete v bezpečí.

NOVÝ OPERAČNÍ SYSTÉM

Nový operační systém potřebuje také nové programy. Všichni si pamatujeme, jak problematický byl přechod některých programů z XP na Vista. Starý software není kompatibilní s novým systémem a může být zdrojem nebezpečí i nestability. Někdy neumí dobře využít ani potenciál systému, ani hardwarové možnosti počítače. Se změnou systému proto nezapomeňte aktualizovat i programovou výbavu.

NOVÉ TECHNOLOGIE

Blu-ray disky nebo HD-DVD potřebují nejnovější hardware, jako jsou mechaniky, grafické karty, ale i monitory. Na starých neběží v nejlepší možné kvalitě. To samé platí i pro programy. Starý přehrávač si neporadí s nejnovějšími kodeky ve vysokém rozlišení, proto je třeba sáhnout po novém. Kdo chce být na technologické špičce, ten musí používat i aktuální software.

ÚČETNÍ SOFTWARE

Daňové a účetní zákony se mění měsíc co měsíc. Tomu se musí přizpůsobovat i účetní programy. Kdo se nechce dostat do křížku se zákonem, ten by měl mít nejnovější verze těchto programů, které berou v potaz legislativní změny.